

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Se, että palkkatukea voitaisiin käyttää edellä mainittujen asiakkaiden työn saannin ja työelämäosallisuuden lisäämiseksi on tärkeä lisäys. Lisäys tuo heidän kohdallaan lainhengen lähemmäksi arkitodellisuutta ja kannustaa palkkatuen käyttöä näiden asiakasryhmien hyväksi. Pitkäaikaistyöttömien ikärakenne on painottunut 60 ikävuoden tuntumaan, mutta palvelujen ja palkkatuen käyttö heidän kohdallaan on ollut vähäistä

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- **Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää**

Selkeä kohderyhmän määrittely on hyvä sekä asiakastyön kannalta että selkeä viesti työnantajataholle, mihin tarkoitukseen palkkatukea voidaan käyttää. Lisännee ymmärrystä, mikä on tämän erityistuen peruste.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**

- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Kotitalouksien sulkeminen palkkatukea saavien työnantajien ulkopuolelle on perusteltua. Oletettavasti kotitaloudet työllistävät osaavia henkilöitä toteuttamaan tekemättömän työn, jonka työpanoksen he voisivat ostaa myös vapailta markkinoilta. Mitkä ovat yleensä työllistävien kotitalouksien mahdollisuudet palkkatuella palkatun työntekijän osaamisen kehittämiseen ja työn valvomiseen? Kotitaloudet ovat työllistäneet jonkin verran osatyökykyisiä, heidän osaltaan kotitalouksien poistaminen työnantajalistalta pienentää hieman työllistymismahdollisuuksia.

Kannatettava uudistus, koska joissain tilanteissa nykyinen säännös luo kohtuuttomia tilanteita. Esimerkiksi silloin kun työnantaja toimii useammalla paikkakunnalla ja toimipisteet, joissa irtisanomiset ovat toteutuneet sijaitsevat kaukana palkkatuella palkattavan työmahdollisuudesta tai palkkatuella palkattaisiin henkilö tehtäviin, joka vaatii aivan erilaista osaamistaustaa kuin irtisanotun työssä on vaadittu.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Palkkatuen rajaaminen palkkakustannuksiin yksinkertaistaa palkkatuen määräytymistä. Se helpottaa työnantajan ennakkolaskelmia mahdollisesta tuesta, kun tuki lasketaan x prosenttia bruttopalkasta. Uudistus nopeuttaisi myös maksatusprosessia. Nykyinen järjestelmä tuottaa paljon tarvetta lisäselvityksille maksatusvaiheessa ja viivästyttää työnantajien saatavia merkittävästi.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- **Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista**
- **Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen**
- **Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista**

Esitetyt uudistukset selkeyttävät palkkatuen myöntämistä, kun monet vaihtoehdot jäisivät pois.

Jäähysäännön poistuminen on perusteltua. Se että palkkatukea voitaisiin myöntää toiselle työnantajalle välittömästi edellisen palkkatukijakson päätyttyä, tekee asiakkaan palveluprosessista parhaimmillaan tiiviimmän kokonaisuuden kohti avoimia työmarkkinoita.

Uudistus antaisi myös välityömarkkinatoimijoille paremmin aikaa ja mahdollisuuden parantaa henkilön työmarkkinavalmiuksia ennen hänen eteenpäin siirtymistä, mahdollisesti yritykseen palkkatuella.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Muutos helpottaa osatyökykyisten työllistämistä. Usein hidasteena on lääkärintodistusten saaminen, kun tarvitaan lisäselvitystä aikaisempien diagnoosien lisäksi asiakkaan vamman tai sairauden vaikutuksista käsillä olevaan työhön. Uudistus mahdollistaisi prosessin etenemisen nopeammin ja ensimmäisen palkkatukijakson aikana saataisiin tärkeää lisätietoa asiakkaan työkyvystä suhteessa kyseiseen työtehtävään. Esityksessä ei oteta kantaa, kenen toimesta palkkatukijakson aikainen mahdollinen lääkärintodistus hankittaisiin.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

Korotus palkkatukeen sadan prosentin palkkatukeen oikeutettujen työnantajien osalta on perusteltua.

Esityksen kokonaisvaikutuksia on syytä tarkastella tarkkaan sellaisten työllisyyteen keskittyvien välityömarkkinatoimijoiden suhteen, jotka ovat nyt merkittäviä toimijoita heikossa työmarkkina- asemassa olevien asiakkaiden työllistämässä ja työllistymisedellytysten parantamisessa.

100 prosentin palkkatuen myöntämisen yhteyteen luotavat uudet kauppavaikutusten arviointikriteerit vaikuttavat siltä, että ne antaisivat laajemmat toimintamahdollisuudet välityömarkkinatoimijoille. Tässä on kuitenkin tärkeää kuulla kyseisten toimijoiden ääntä. Ja mitä vaikutuksia kokonaisuuteen on nykykäytännöstä luopuminen, jossa TE-viranomainen myöntää palkkatuen sen mukaisesti, tuleeko palkkatuella työllistettävä työskentelemään toimijan tehtävissä, jotka katsotaan elinkeinonharjoittamiseksi vai ei. Saman toimijan piirissä voi siis olla kahdenlaatuisia tehtäviä. Lakiesitys lähtee siitä, että tällaista kahtiajakoista toimintaa ei enää olisi, vaan toimintaa arvioidaan kokonaisuutena.

Sinällään on hyvä, että taloudellisen toiminnan harjoittamisen laajempi hyväksyminen tulisi mahdolliseksi.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Ehdotus on kannatettava, koska sen mukaisesti palkkatuen myöntäminen olisi selkeää ja ennakoitavaa sekä työnantajan että oppisopimusopiskelijan kannalta. Muutos säästäisi myös toimeenpanon resursseja.

Lisäksi tuen jatkaminen tilanteissa, joissa oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana, on hyvä ehdotus.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Hyvä uudistus, jossa edelleen siirtämisen epäkohdat poistetaan.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**

- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Hyvä mahdollisuus edistää yli 55-vuotiaiden työllistymistä, heidän joukossaan on käyttämätöntä osaamispotentiaalia.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
- **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
- **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**

Käsitteen muutokset ovat perusteltuja.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

-

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Työnsuunnittelijoiden muuta palkkatukityöllistämistä pidemmille tukijaksoille ei ole perustetta eli mahdollisuuden poistaminen laista on kannatettavaa.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- Muuta kommentoitavaa**

-

Blomberg Jan
Pohjois-Savon ELY

Koljonen Minna
Pohjois-Savon ELY - Lausunto on Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon TE-toimiston yhteinen